

Warszawa, 28-03-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.813.12.2022.KG

Pani

Gabriela Lenartowicz

Posłanka na Sejm RP

Biuro Poselskie

ul. Opawska 13

47-400 Racibórz

gabriela.lenartowicz@sejm.pl

Szanowna Pani Posłanko,

uprzejmie dziękuję za wystąpienie z dnia 21 marca 2022 r. (data wpływu do BRPO: 23 marca 2022 r.) dotyczące znaczenia i skutków uchwalenia rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 4 lutego 2022 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. 2022 r., poz. 267), które było konsekwencją uchwalenia w dniu 17 grudnia 2021 r. ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. z 2022 r. poz. 270), ograniczającej środki przewidziane pierwotnie w budżecie państwa, w części dotyczącej subwencji oświatowej, na nauczanie języka

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

mniejszości narodowych i etnicznych. W wyniku prac parlamentarnych nad ww. ustawą dotychczasowa subwencja oświatowa, służąca realizacji prawa mniejszości do nauczania własnego języka, czyli de facto do podtrzymania swojej tożsamości, została pomniejszona aż o 39,8 mln zł.

Chciałbym Panią Poseł zapewnić, że z największym niepokojem odnoszę się do postępujących zmian w finansowaniu i realizacji prawa mniejszości niemieckiej do nauczania własnego języka i nauki w tym języku. Z prośbą o podjęcie interwencji w tej sprawie zwrócili się też do mnie przedstawiciele mniejszości niemieckiej, w tym Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce oraz Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim, a także, solidarnie, przedstawiciele innych mniejszości narodowych i etnicznych.

Uwagi w tym zakresie, o tożsamej treści, z prośbą o ich rozważenie, zawarłem w wystąpieniach, które skierowałem w dniu 5 stycznia 2022 r. do Marszałka Senatu RP (przesłane także do wiadomości przewodniczących Komisji Budżetu i Finansów Publicznych oraz Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu RP) oraz Prezesa Rady Ministrów¹. Podkreślałem w nich, że nie ma zgody Rzecznika Praw Obywatelskich na to, aby ograniczanie wydatków odbywało się kosztem społeczności lub grup, które i tak często doświadczają marginalizacji w różnych sferach życia społecznego czy kulturalnego, i do których wspierania instytucje państwowe są w sposób szczególnie zobowiązane. W takiej właśnie sytuacji znajdują się mniejszości narodowe i etniczne. Wskazałem, że w obecnych warunkach, bez zaangażowania państwa i jego instytucji, utrzymanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości będzie zadaniem niewykonalnym.

Niestety w odpowiedzi, którą otrzymałem od Ministra Edukacji i Nauki (pismo z 26 stycznia 2022 r., ozn.: DWSTWA.310.5.2022²), zapowiedziane zostały kolejne zmiany w prawie, będące konsekwencją uchwalonej ustawy budżetowej – co zostało

¹ Wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2022 r. (XI.813.18.2021), dostępne na stronie internetowej www.rpo.gov.pl, pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2022-01/Do_premiera_jez.niemiecki_5.1.2022.pdf [Dostęp: 25.03.2022 r.].

² Odpowiedź Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 stycznia 2022 r. dostępna na stronie internetowej www.rpo.gov.pl, pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2022-01/Odpowiedz_MEiN_26.1.2022.pdf [Dostęp: 25.03.2022 r.].

zrealizowane poprzez zmiany w odpowiednich rozporządzeniach Ministra Edukacji i Nauki.

W związku z powyższym ponownie wystąpiłem do Prezesa Rady Ministrów w dniu 1 marca 2022 r.³, wskazując, że przyjęcie omawianych regulacji ma charakter dyskryminujący i jako takie pozostaje w sprzeczności z normami konstytucyjnymi i wiążącego RP prawa międzynarodowego. Zwróciłem się przy tym do Prezesa Rady Ministrów z wnioskiem o zastosowanie uprawnienia określonego w art. 149 ust. 2 zd. drugie Konstytucji RP, zgodnie z którym Prezes Rady Ministrów może skierować do Rady Ministrów **wniosek o uchylenie rozporządzenia ministra**. W mojej ocenie środek ten, adekwatny do zaistniałej sytuacji, powinien dotyczyć zarówno wskazanego w piśmie Pani Posłanki rozporządzenia z dnia 4 lutego 2022 r., jak również rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 lutego 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2022 (Dz.U z 2022 r. poz. 352). Do dnia dzisiejszego nie otrzymałem odpowiedzi na ww. wystąpienie.

Chciałbym podziękować Pani Posłance za zaufanie pokładane w instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich. Uważam, że interwencje podejmowane przez różne uprawnione podmioty i organy mogą przyczynić się do oczekiwanej przez nas zmiany. Liczę, że sprawa nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości zostanie ponownie przeanalizowana przez Radę Ministrów i podjęte zostaną odpowiednie działania.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Załącznik 1 (9 str.) Wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 marca 2022 r.

³ Wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 marca 2022 r. (XI.813.18.2021), dostępne na stronie internetowej www.rpo.gov.pl, pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2022-03/RPO_premier_jez.niemiecki_1.03.2022.pdf. [Dostęp: 25.03.2022 r.].

Zał. 2 (4 str.) Wystąpienie RPO do Marszałka Senatu RP z dnia 5 stycznia 2022 r.

Zał. 3 (4 str.) Wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2022 r.